

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 22 marca 2019 r., sygn. akt IV P 35/18, Sąd Rejonowy w Kutnie IV Wydział Pracy, po rozpoznaniu sprawy z powództwa M. R. przeciwko Zakładowi Karnemu w G. o wyrównanie dodatku służbowego i ustalenie nieskuteczności obniżenia dodatku służbowego : zasądził od pozwanego Zakładu Karnego w G. na rzecz powoda M. R. kwotę 1.100,00zł (jeden tysiąc sto złotych) tytułem wyrównania bezzasadnie obniżonego dodatku służbowego za okres od maja 2018 roku do marca 2019 roku z ustawowymi odsetkami za opóźnienie dla kwot: a) 100,00zł (sto złotych) od dnia 03 maja 2018 roku do dnia zapłaty, b) 100,00zł (sto złotych) od dnia 02 czerwca 2018 roku do dnia zapłaty, c) 100,00zł (sto złotych) od dnia 03 lipca 2018 roku do dnia zapłaty, d) 100,00zł (sto złotych) od dnia 02 sierpnia 2018 roku do dnia zapłaty, e) 100,00zł (sto złotych) od dnia 04 września 2018 roku do dnia zapłaty, f) 100,00zł (sto złotych) od dnia 02 października 2018 roku do dnia zapłaty, g) 100,00zł (sto złotych) od dnia 03 listopada 2018 roku do dnia zapłaty, h) 100,00zł (sto złotych) od dnia 04 grudnia 2018 roku do dnia zapłaty, i) 100,00zł (sto złotych) od dnia 03 stycznia 2019 roku do dnia zapłaty, j) 100,00zł (sto złotych) od dnia 02 lutego 2019 roku do dnia zapłaty, k) 100,00zł (sto złotych) od dnia 02 marca 2019 roku do dnia zapłaty; oddalił powództwo w pozostałym zakresie; zniósł wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

Powód M. R. jest funkcjonariuszem służby więziennej, zatrudnionym w Zakładzie Karnym w G. , na stanowisku specjalisty działu ochrony.

Dyrektor Zakładu Karnego w G. pismem z dnia 20 października 2014 r. Z/K 120-3/ (...), ustalił powodowi dodatek służbowy w kwocie 875 zł.

Dyrektor Zakładu Karnego w G., pismem z dnia 19 kwietnia 2018 r. D/K 111-2.93.2018.MS, z dniem 01 maja 2018 r. , obniżył dodatek służbowy powoda do kwoty 775 zł.

O obniżenie dodatku służbowego powodowi, wnioskował jego przełożony M. D. (1), z uwagi na niewłaściwe – w jego ocenie – wykonywanie obowiązków przez powoda, głównie, poprzez niewłaściwe doprowadzenie skazanego do realizacji nagrody, w postaci dodatkowych zakupów.

A. J. (1) zajmował stanowisko dyrektora zakładu karnego do 25 stycznia 2019 r. i podjął ostateczną decyzję o obniżeniu powodowi dodatku służbowego. Przyczyną tej decyzji była ostatnia rozmowa dyscyplinująca, która odbyła się w kwietniu 2018 roku. Przyczyną decyzji było wykonanie czynności służbowych, przez powoda, w sposób naruszający przepisy, dotyczące organizacji ruchu i wydania skazanego z oddziału mieszkalnego do realizacji dodatkowej wypiski. To był główna przyczyna tego, żeby rozmowa dyscyplinująca zakończyła się obniżeniem dodatku służbowego. Decyzja była poparta wyjaśnieniami, które złożył powód i informacją, jaką A. J. (1) dostał od zastępcy dyrektora M. K.. Dodatkową okolicznością przy podjęciu decyzji ale nie jej przyczyną był wcześniejszy sposób wykonywania obowiązków służbowych, gdyż powód wcześniej miał dwie rozmowy dyscyplinujące. Główny zarzut w stosunku do powoda dotyczył tego, że powód poza planem realizacji wypiski zlecił wykonanie doprowadzenia skazanego do pobrania zakupów jako formy nagrodowej poza planem bez zgody przełożonych i to nie było zgodne z zarządzeniem dyrektora. Wypełnianie kart pracy nie były przyczyną obniżenia dodatku służbowego.

Zakupy skazanych w kantynie są regulowane, podstawa wypuszczenia do kantyny jest uregulowana, w miesięcznym planie zakupów. W porządku wewnętrznym są zawarte 3 okresy, w których powinny się znajdować poszczególne terminy zakupów. Skazany był uprawniony do robienia zakupów, otrzymał nagrodę do wykorzystania, jednakże w ocenie M. D. (1), skazany nie powinien dokonywać zakupów w tym dniu, ponieważ plan tego nie przewidywał. W jego ocenie, powód podjął działania, żeby skazanego podjąć z oddziału i doszło do niezgodności z obowiązującymi przepisami, czyli planem, który wynika z zarządzenia dyrektora.

Pismo o obniżeniu dodatku służbowego, powód otrzymał 20 kwietnia 2018r. w sekretariacie. Dyrektor Zakładu Karnego nie wyjaśniał M. R., merytorycznie, z jakiego powodu ma mieć obniżony dodatek służbowy, nie wyjaśniał co się kryło pod pojęciem „nieprawidłowego wywiązywania się z obowiązków służbowych” w dacie otrzymania tego pisma.

Decyzję, o obniżeniu dodatku służbowego powodowi, podjęto po rozmowie dyscyplinującej w kwietniu 2018 r.

Wcześniej wobec powoda były zastrzeżenia, w zakresie wywiązywania się niego z obowiązków służbowych.

M. R. w dniu 30 września 2016 r. miał przeprowadzoną rozmowę instruktazową w sprawie niedoprowadzenia skazanego A. K. do lekarza w dniu 17 maja 2016 r.

Skazany A. K. pracował w firmie zewnętrznej A. i w dniu 15 maja 2016 roku zapisał się do lekarza, który przyjmował we wtorek 17 maja 2016 r.

Grupę skazanych do lekarza doprowadzał oddziałowy pełniący służbę w systemie jednozmianowym sierżant A. O., który poinformował skazanego A. K. o konieczności zbiórki, w celu doprowadzenia do lekarza. Skazany, w tym okresie, rozmawiał przez telefon i powiedział, że do lekarza w tym dniu nie pójdzie.

A. O. przyszedł do powoda i powiedział, że skazany zrezygnował z pójścia do lekarza, w tym dniu, po czym odprowadził 9 osadzonych do lekarza. Nie było podstaw do podjęcia interwencji przez powoda, gdyż skazany nie naruszył przepisów prawa, to była wola skazanego, że nie chciał iść do lekarza.

Rozmowy osadzonych przez telefon, należą do sfery ich uprawnień, funkcjonariusz nie mógł przerwać rozmowy telefonicznej skazanego i nie mógł też go zmusić do pójścia do lekarza.

Powód nie został poinformowany, że skazany złożył skargę, dlatego nie pisał żadnych wyjaśnień w tej sprawie. Wyjaśnień co do skargi nie składał zarówno A. O. jak i J. K.. O złożeniu skargi przez skazanego powód dowiedział się we wrześniu 2016 r. podczas rozmowy dyscyplinującej z M. D. (1).

W dniu 23 grudnia 2016 r. odbyła się rozmowa dyscyplinująca z M. R. odnośnie niewłaściwego realizowania czynności profilaktycznych, ukierunkowanych na rozpoznanie środowiska osadzonych, w postaci analizy dostępnych informacji o osadzonych zainteresowanych obrotem substancjami odurzającymi.

Rozmowa dyscyplinującą dotyczyła nie podjęcia przez powoda czynności profilaktycznych dotyczących skazanego T. D. i nie ujęcia go w wykazie osób zainteresowanych obrotem substancjami odurzającymi na terenie Zakładu Karnego w G.. Umotywowano to tym, że, w poprzednich jednostkach, skazany był ujęty w takim wykazie. W ocenie powoda, nie było podstaw do ujęcia skazanego w wykazie. Skazany był skazanym zdemoralizowanym, silnie związanym z kulturą przestępczą. Z prowadzonych czynności profilaktycznych, do których zobowiązani są wszyscy funkcjonariusze, nie wynikało, aby on był zainteresowany obrotem substancjami odurzającymi. W Zakładzie Karnym nr 1, skazanego ujęto w takim wykazie, natomiast w dokumentacji nie było żadnego dowodu na to, że zajmował się takim obrotem. Komisja kwalifikacyjna skierowała skazanego do Zakładu (...) w P. i, po przetransportowaniu, skazany był ujęty w takim wykazie, przeprowadzono czynności profilaktyczne i ostatecznie wykreślono skazanego z wykazu, gdyż nie jest on zainteresowany takim obrotem.

W dniu 25 września 2017 r. odbyła się rozmowa dyscyplinująca z M. R. odnośnie zaniechania czynności służbowej poinformowania przełożonego o zdarzeniu mogącym zakłócić bezpieczeństwo lub porządek w Zakładzie Karnym w G., o którym powód powziął wiadomość w dniu 13 lipca 2016 r.

W dniu 03 sierpnia 2017 r. w związku z wadliwie sporządzonymi kartami pracy osadzonych zatrudnionych na terenie jednostki sporządzono notatkę służbową, z której wynikało, że powód powinien przywiązywać większą wagę do realizacji obowiązku nr 31, określonego w zakresie obowiązków służbowych powoda.

Powodowi zarzucono, że sporządzał wadliwie karty pracy osadzonych. W zakresie obowiązków powoda, w punkcie 31, wskazano, że powód ma sprawdzać zgodność wytworzonych kart pracy, zapisów kart pracy z wykazami zatrudnionych skazanych i książkami ruchu. Było 9 kart, z których 4 były prawidłowo sporządzone, oddziałowi wypuszczali skazanych do pracy 4 niedziele w miesiącu. W tych 4 kartach pracy powód miał poinformować oddziałowych, żeby pilnowali przepisów kodeksu pracy, aby co czwartą niedzielę skazany miał wolny dzień. W jednym przypadku skazany dostał warunkowe zwolnienie i nie podpisał się, oddziałowy nie wyegzekwował tego podpisu. W jednej z kart oddziałowy się wcale nie podpisał. W jednej z kart skazany się nie podpisał, ale w jednym miejscu, tam gdzie się codziennie nie podpisuje, brakowało jednego podpisu. W pozostałych kartach oddziałowy zamiast dodać 2 godziny to je omyłkowo odjął. Powód nie miał w zakresie obowiązków konieczności sprawdzania naliczania prawidłowych działań matematycznych ani sprawdzać sumowania, czy się podpisał skazany czy oddziałowy. Powód miał sprawdzać czy jeżeli skazany pracował to jest zgodność kart pracy z wykazami.

Orzeczeniem nr 7/2017 r. Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej z dnia 31 sierpnia 2017 r. M. R. został uniewinniony od zarzucanego mu czynu w postaci:

- dopuszczenia się czynu stanowiącego naruszenie dyscypliny służbowej oraz sprzecznego ze złożonym ślubowaniem poprzez wprowadzenie w błąd przełożonego, co mogło skutkować wyrządzeniem szkody służbie lub innej osobie - posiadając wiedzę, co najmniej od października 2016 r. do 19 stycznia 2017 r. o wskazaniu w notatce służbowej z dnia 19 lipca 2016 r. błędnej daty dotyczącej zdarzenia mogącego zakłócić bezpieczeństwo lub porządek w Zakładzie Karnym w G., nie poinformował o tym przełożonego, co mogło wyrządzić szkodę służbie, w konsekwencji czego funkcjonariusz dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 230 ust. 1, ust. 3 pkt 5 w zw. z art. 41 ust 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej w zw. z §44 ust. 1 pkt 1, ust. 2 i §89 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 2003 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej, ust. 1 Instrukcji Dyrektora Zakładu Karnego w G. w sprawie przekazywania, gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych w wyniku czynności profilaktycznych na terenie Zakładu Karnego w G. do Planu ochrony z dnia 3 marca 2014 r., do którego zobowiązany był zakresem obowiązków służbowych z dnia 6 czerwca 2016 r. w rozdziale 2 pkt 8;

oraz

- dopuszczenia się czynu polegającego na niedopełnieniu obowiązków służbowych oraz zaniechaniu czynności służbowych oraz czynu stanowiącego naruszenie dyscypliny służbowej, polegającego na nieprzestrzeganiu zasad etyki zawodowej - posiadając wiedzę, co najmniej od października 2016 r. do 19 stycznia 2017 r. o wadliwej dacie w notatce służbowej z dnia 19 lipca 2016 r., celowo nie informował przełożonego o powyższym, wskazując na brak zaufania do Dyrektora jednostki, jednocześnie przedstawiając negatywne, niezgodne z rzeczywistością wypowiedzi o przełożonym, w konsekwencji czego funkcjonariusz dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 230 ust. 1, ust. 3 pkt 2 i 4 w zw. z art. 41 ust 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej oraz §7, 8, 12, 14 regulaminu nr 1/2010 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z 18 października 2010 r. w sprawie zasad etyki zawodowej funkcjonariuszy i pracowników Służby Więziennej, w związku z naruszeniem §10 regulaminu Nr 2/2010 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 18 października 2010 r. w sprawie sposobu pełnienia służby przez funkcjonariuszy Służby Więziennej.

Z kolei postępowanie w sprawie działania, w postaci dopuszczenia się czynu, polegającego na niedopełnieniu obowiązków służbowych oraz zaniechaniu czynności służbowych, oraz, sprzecznego ze złożonym ślubowaniem - w dniu 13 lipca 2016 r., posiadając wiedzę o możliwym zdarzeniu mogącym zakłócić bezpieczeństwo lub porządek w Zakładzie Karnym w G., funkcjonariusz nie poinformował o zdarzeniu przełożonego, w konsekwencji czego, funkcjonariusz dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego określonego w art. 230 ust. 1, ust. 3 pkt 2 i 4 w zw. z art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej w zw. z §44 ust. 1 pkt 1, ust. 2 i §89 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 31 października 2003 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej, ust. 1 Instrukcji Dyrektora Zakładu Karnego w G. w sprawie przekazywania, gromadzenia i przetwarzania informacji uzyskanych w wyniku czynności profilaktycznych na terenie Zakładu Karnego

w G. do Planu ochrony z dnia 3 marca 2014 r., do którego zobowiązany był zakresem obowiązków służbowych z dnia 6 czerwca 2016 r. w rozdziale 2 pkt 8 – zostało umorzone.

W dniu 08 czerwca 2018 r. powód otrzymał pisemne polecenie służbowe sporządzenia nowego planu spacerów, uwzględniający na dzień 29 czerwca 2018 r. jeden termin spaceru dla skazanych z oddziału VI.

W dniu 17 kwietnia 2018 r. odbyła się rozmowa dyscyplinująca z M. R. odnośnie umożliwienia dnia 19 lutego 2018 r. skazanemu M. S. realizacji zakupów w kantynie.

Powód umożliwił skazanemu realizację prawa do otrzymania dodatkowej paczki żywnościowej, która była udzielona w formie nagrody. Skazany zgłosił się do oddziałowego z zapytaniem czy może zrealizować nagrodę w postaci zezwolenia na dokonywanie dodatkowych zakupów w kantynie. Terminy realizacji w kantynie są określone w porządku wewnętrznym, drugi termin jest wyznaczony od 11 do 20 każdego miesiąca. Powód zadzwonił do oddziału finansowego czy skazany ma środki na realizację tych zakupów, zwrócił się o wydrukowanie paragonu, zlecił oddziałowemu pełniącemu służbę w systemie jednozmianowym, żeby doprowadził skazanego do kantyny w celu realizacji zakupów. Plany zakupu nie stanowią podstawy prawnej do wypuszczenia skazanego z oddziału mieszkalnego, są to dokumenty służące do zapewnienia organizacji doprowadzenia skazanych do kantyny. Plan zakupów służy do tego, żeby funkcjonariusz wiedział, w jakiej kolejności, doprowadzać do kantyny. Wykaz jest realizowany w kilka dni. Powodowi zarzucono, że skazany powinien iść do kantyny, zgodnie z planem, czyli powinien poczekać do 21 lutego, jednakże, w ocenie powoda, skazany nie realizowałby, wtedy, nagrody tylko normalne zakupy.

W trakcie rozmowy dyscyplinującej z dyrektorem, powód został poinformowany, że powinien przestrzegać obowiązujących przepisów. Podczas tej rozmowy nie padło stwierdzenie, że powód poniesie jakieś konsekwencje, w szczególności, związane z obniżeniem dodatku służbowego.

Postanowieniem nr (...) Dyrektora Zakładu Karnego w G. z dnia 17 kwietnia 2018 r. odstąpiono od wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przeciwko M. R., o to, że w dniu 19 lutego 2018 r. umożliwił skazanemu M. S. realizację dodatkowych zakupów materiałów żywnościowych i tytoniowych oraz przedmiotów, dopuszczonych do sprzedaży w kantynie.

Średnie wynagrodzenie powoda z ostatnich trzech miesięcy wynosi 5962,33 zł.

Powyższy stan faktyczny, który w zakresie niezbędnym dla rozstrzygnięcia sprawy był między stronami bezsporny, Sąd ustalił w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy w postaci dowodu z dokumentów, zeznań powoda oraz zeznań świadków, które były logiczne i spójne i wzajemnie się uzupełniały. Materiał dowodowy nie budził wątpliwości Sądu i nie był kwestionowany przez strony postępowania. Spór między stronami sprowadzał się, bowiem, jedynie do oceny zasadności obniżenia powodowi dodatku służbowego, w oparciu o niesporne okoliczności faktyczne sprawy. Oczywiście, Sąd miał na uwadze, iż strony oraz świadkowie dokonywali odmiennych ocen, co do zaistniałych faktów i ich oparcia o obowiązujące przepisy prawa, jednakże, okoliczności takie, nie podlegają ocenie pod względem wiarygodności dowodów, zebranych w sprawie.

Sąd wskazał, że powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

W pierwszej kolejności Sąd zauważył, że niniejsza sprawa nie jest sprawą ze stosunku pracy, a jedynie sprawą związaną ze stosunkiem pracy i oddaną do rozstrzygnięcia sądu powszechnego, z mocy przepisu szczególnego (art. 1 kpc w zw. z art. 476 § 1 pkt 1 kpc), co oznacza pod względem materialnoprawnym konieczność analizy prawidłowości działania pozwanego pod względem przepisów ustawy o służbie więziennej, nie, zaś, pod względem naruszenia przepisów kodeksu pracy, które nie znajdują tu zastosowania.

Analizując, pod tym względem, prawidłowość działania pozwanego, Sąd stwierdził, iż obniżenie dodatku służbowego było nieprawidłowe zaś roszczenie powoda zasługuje na uwzględnienie. Ustawa o służbie więziennej z dnia 9 kwietnia 2010 r. (tekst jednolity Dz.U. poz. 1542 z 2018) kompleksowo reguluje prawa i obowiązki funkcjonariuszy, w

ramach stosunków służbowych o charakterze prawno-administracyjnym. W pierwszej kolejności należy stwierdzić, iż zgodnie z art. 220 ustawy o służbie więziennej spory o roszczenia ze stosunku służbowego funkcjonariuszy w sprawach niewymienionych w art. 218 ust. 1 i art. 219 ust. 1 i 2 rozpatruje sąd właściwy w sprawach z zakresu prawa pracy. W powołanych wyżej przepisach art. 218 ust. 1 i art. 219 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r., nie wymieniono spraw związanych z obniżeniem dodatku służbowego. Zatem jest dopuszczalna w niniejszej sprawie droga sądowa i właściwy do jej rozpoznania jest sąd pracy. Przepis art. 58 ust. 1 ustawy o służbie więziennej, stanowi, iż funkcjonariusze otrzymują, do uposażenia zasadniczego, o charakterze stałym, dodatki tj. dodatek za wysługę lat, dodatek za stopień i dodatek służbowy. Warunki i tryb przyznawania i obniżania dodatków, określa rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z 13.01.2011 r. w sprawie dodatków o charakterze stałym do uposażenia zasadniczego funkcjonariuszy służby więziennej. Stosownie do § 5 ust. 1 rozporządzenia z 13.01.2011 r., dodatek służbowy można obniżyć w razie zmiany lub ustania przesłanek, o których mowa w § 4 ust. 2 pkt 1 i 2.

Zgodnie z § 4 ust. 2 powyższego przy ustalaniu wysokości dodatku służbowego uwzględnia się:

1) na stanowiskach kierowniczych - prawidłowe wykonywanie obowiązków służbowych, rodzaj wykonywanych zadań i zakres ponoszonej odpowiedzialności, skuteczność w zarządzaniu posiadanymi środkami, terminowość i efektywność podejmowanych działań lub decyzji, umiejętność organizacji pracy, kierowania i sprawowania nadzoru, a także posiadane kwalifikacje i umiejętności wykorzystywane na zajmowanym stanowisku;

2) na pozostałych stanowiskach służbowych - prawidłowe wykonywanie obowiązków służbowych, w szczególności inicjatywę i samodzielność w realizacji zadań służbowych, terminowość i efektywność podejmowanych działań, posiadane kwalifikacje i umiejętności wykorzystywane na zajmowanym stanowisku, a także powierzenie nowych lub dodatkowych obowiązków służbowych lub wystąpienie innej istotnej zmiany warunków służby wymagającej zwiększenia zaangażowania funkcjonariusza w wykonywanie zadań służbowych.

W ocenie sądu, katalog kryteriów przyznania dodatku służbowego jest otwarty na co wskazuje zwrot „w szczególności”. Sąd podziela pogląd Sądu Najwyższego, iż dodatek służbowy ma charakter świadczenia uzupełniającego uposażenie zasadnicze i nie stanowi jego części a więc nie wchodzi w zakres znaczeniowy uposażenia zasadniczego. Są to bowiem zupełnie odrębne składniki uposażenia (vide: wyrok Sądu Najwyższego Izby Pracy i (...) z 5.11.2015 r., III PK 22/15). Do stosunków uregulowanych w ustawie o służbie więziennej, która kompleksowo reguluje treść stosunków prawno-administracyjnych funkcjonariuszy służby więziennej, przepisy powszechnego prawa pracy znajdują zastosowanie wyłącznie w sytuacji wyraźnego odesłania zawartego w pragmatyce służbowej. W konsekwencji brak odesłania do przepisów art. 41, 42 czy też 45 kodeksu pracy w ustawie o służbie więziennej oznacza, iż w sprawach dotyczących obniżania uposażenia (w tym dodatku służbowego) wskazane normy prawa pracy nie mogą być stosowane.

Zgodnie z § 5 ust. 1 cyt. rozporządzenia dodatek służbowy można obniżyć w razie zmiany lub ustania przesłanek, o których mowa w § 4 ust. 2.

2. Dodatek służbowy obniża się w razie:

1) nieprzydatności do służby, stwierdzonej w prawomocnej opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej, nieprzydatności na zajmowanym stanowisku albo niewywiązywania się przez funkcjonariusza z obowiązków służbowych stwierdzonego w okresie służby stałej w dwóch kolejnych opiniach służbowych, między którymi upłynęło co najmniej 6 miesięcy - o 30% otrzymywanego dodatku służbowego;

2) prawomocnego ukarania funkcjonariusza, z uwzględnieniem ust. 3:

a) karą dyscyplinarną nagany - o 10% otrzymywanego dodatku służbowego,

b) karą dyscyplinarną ostrzeżenia o niepełnej przydatności na zajmowanym stanowisku lub do służby w Służbie Więziennej - o 20% otrzymywanego dodatku służbowego,

c) karą dyscyplinarną wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe, obniżenia stopnia albo wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe wraz z obniżeniem stopnia - o 30% otrzymywanego dodatku służbowego,

d) karą dyscyplinarną wydalenia ze służby - o 50% otrzymywanego dodatku służbowego;

3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub umyślne przestępstwo skarbowe z oskarżenia publicznego, lub umyślnie popełnione przestępstwo skarbowe albo orzeczenia prawomocnym wyrokiem sądu środka karnego pozbawienia praw publicznych lub środka karnego zakazu wykonywania zawodu funkcjonariusza Służby Więziennej - o 50% otrzymywanego dodatku służbowego.

3. Dodatek służbowy ulega obniżeniu od najbliższego miesiąca następującego po miesiącu, w którym nastąpiły przesłanki uzasadniające obniżenie tego dodatku, a w przypadkach, o których mowa w ust. 2 pkt 2, od dnia uprawomocnienia się kary dyscyplinarnej.

Sąd wskazał, że w niniejszej sprawie powód wniósł o zapłatę kwot po 100 zł., z tytułu wyrównania, bezzasadnie obniżonego dodatku służbowego za okres od maja 2018 r. do marca 2019 r. z ustawowymi odsetkami od dnia wymagalności każdej z tych kwot do dnia zapłaty. W rozpoznawanej sprawie bezsporne było, iż powód pełnił służbę na stanowisku specjalisty działu ochrony Zakładu Karnego w G.. W ocenie Sądu działanie pozwanego w zakresie obniżenia dodatku służbowego powoda, nie miało podstaw prawnych, jak i faktycznych. Zdaniem Sądu, należy uznać, że pozwany Zakład Karny naruszył, w tym zakresie, przepisy normujące sposób ustalania i wysokości dodatku służbowego funkcjonariuszy służby więziennej, a więc 58 ustawy o służbie więziennej oraz przepisy rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 stycznia 2011 r. w sprawie dodatków o charakterze stałym do uposażenia zasadniczego funkcjonariuszy Służby Więziennej (tekst jednolity Dz. U. poz. 278 z 2013). Zgodnie z § 102 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2016 r. w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej (Dz.U.2016.1804) 1. Ruch osadzonych po terenie zakładu:

1) jest zorganizowany oraz dozorowany przez funkcjonariuszy lub pracowników;

2) podlega ewidencji.

2. W zakładzie karnym typu półotwartego i otwartego dyrektor może określić odstępstwo od zasad określonych w ust. 1.

Sąd wskazał, że w dniu 17 kwietnia 2018 r. odbyła się rozmowa dyscyplinująca z M. R. odnośnie umożliwienia dnia 19 lutego 2018 r. skazanemu M. S. realizacji zakupów w kantynie. Z analizy zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że powód rzeczywiście umożliwił skazanemu realizację prawa do otrzymania dodatkowej paczki żywnościowej, która była udzielona w formie nagrody. Powodowi zarzucono, że skazany powinien iść do kantyny zgodnie z planem, czyli powinien poczekać do dnia 21 lutego, jednakże w ocenie powoda skazany nie realizowałby wtedy nagrody tylko normalne zakupy. Jak wynika z zeznań powoda w trakcie rozmowy dyscyplinującej z dyrektorem, powód został poinformowany, że powinien przestrzegać obowiązujących przepisów, a podczas tej rozmowy nie padło stwierdzenie, że powód poniesie jakieś konsekwencje, w szczególności związane z obniżeniem dodatku służbowego. Postanowieniem nr (...) Dyrektora Zakładu Karnego w G. z dnia 17 kwietnia 2018 r. odstąpiono od wszczęcia postępowania dyscyplinarnego przeciwko M. R., o to, że w dniu 19 lutego 2018 r. umożliwił skazanemu M. S. realizację dodatkowych zakupów materiałów żywnościowych i tytoniowych oraz przedmiotów dopuszczonych do sprzedaży w kantynie. Zgodnie z treścią Zarządzenia nr (...) Dyrektora Zakładu Karnego w G. z dnia 26 lipca 2017 roku w sprawie określenia dokumentów inicjujących wydanie osadzonego z oddziału mieszkalnego oraz zasad ewidencjonowania określonych czynności służbowych realizowanych przez funkcjonariuszy w Zakładzie Karnym w G.:

§ 1. Wypuszczenie osadzonego z oddziału mieszkalnego następuje po uzyskaniu przez oddziałowego uwierzytelnionej informacji w formie dokumentu, zapisu elektronicznego lub ustnej, o konieczności doprowadzenia osadzonego w wyznaczone miejsce na terenie zakładu bądź poza nim.

1) Podstawą wypuszczenia osadzonego z oddziału mieszkalnego są następujące dokumenty:

a) zatwierdzone przez Dyrektora jednostki, jego zastępców lub upoważnionych funkcjonariuszy:

- plany spacerów, zakupów artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych oraz innych artykułów dopuszczonych do sprzedaży w zakładzie karnym, pracy fryzjera,

b) wykaz osadzonych, sporządzany odrębnie dla każdego oddziału mieszkalnego, którego wzór określa załącznik nr 1 do zarządzenia,

c) książka zgłaszających się do lekarza stanowiąca podstawę wypuszczenia osadzonych do lekarza, stomatologa, na zabiegi oraz inne czynności medyczne,

d) wykaz osadzonych zatrudnionych, sporządzony przez funkcjonariusza ds. zatrudnienia

- wzór nr 29 (druk nr 0-29/16) Instrukcji nr 4/2016 Dyrektora Generalnego Służby Więziennej z dnia 22.12.2016 r. w sprawie wykazów i wzorów druków ochronnych oraz wzorów znaków umownych,

e) obowiązujące w Zakładzie Karnym w G. zamówienie na paczkę dla osadzonego

f) lista osadzonych biorących udział w czynnościach procesowych,

g) karta zwolnienia lub do transportu osadzonego,

h) lista osadzonych doprowadzanych na posiedzenie Sądu Penitencjarnego,

2) Podstawą wypuszczenia osadzonego z oddziału mieszkalnego są zapisy elektroniczne w systemie N..NET, które stanowią zainicjowaną czynność z udziałem osadzonego w związku z realizacją Porządku Wewnętrznego Zakładu Karnego w G. lub inną czynnością związaną z wykonaniem kary pozbawienia wolności.

3) W przypadku braku przesłanek do zastosowania podstaw, określonych w § 1 pkt. 1 i 2, dopuszcza się wypuszczenie osadzonego z oddziału mieszkalnego na podstawie ustnego polecenia przełożonego oddziałowego, wydanego w związku z koniecznością realizacji czynności z udziałem skazanego na terenie jednostki bądź poza nią.

Wskazać należy w tym miejscu, iż zgodnie z art. 113a § 1 kkw skazany ma prawo co najmniej trzy razy w miesiącu dokonywać zakupów artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych oraz innych artykułów dopuszczonych do sprzedaży w zakładzie karnym, za środki pieniężne pozostające do jego dyspozycji w depozycie. Z kolei art. 137 kkw skazanemu wyróżniającemu się dobrym zachowaniem w czasie odbywania kary mogą być przyznawane nagrody. Nagroda może być również przyznana skazanemu w celu zachęcenia go do poprawy zachowania. Ponadto zgodnie z art. 138 § 1 pkt 13 i 14 nagrodą jest zezwolenie na otrzymanie dodatkowej paczki żywnościowej oraz zezwolenie na dokonywanie dodatkowych zakupów artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych oraz przedmiotów dopuszczonych do sprzedaży w zakładzie karnym.

W ocenie Sądu Rejonowego, powód nie dopuścił się przewinienia dyscyplinarnego mogącego skutkować obniżeniem dodatku służbowego. Powód wprawdzie umożliwił skazanemu realizację zakupów, które skazany wykonywał w formie nagrody i uczynił to poza kolejnością wynikającą z planu, jednakże nie można – w ocenie Sądu powodowi zarzucić wykonania tego zadania w sposób nieprawidłowy. Żaden przepis nie regulował kwestii sposobu realizacji prawa skazanego właśnie do zrealizowania nagrody w formie dodatkowych zakupów, a powód umożliwiając skazanemu zakupy przyczynił się do skutecznej realizacji tej nagrody przez skazanego. Gdyby bowiem skazany realizował zakupy zgodnie z planem, nie byłaby to nagroda, tylko realizacja zwykłych uprawnień skazanego do zakupów w kantynie. Wskazać również należy, iż kodeks karny wykonawczy jednoznacznie wskazuje, iż skazany ma ustawowe prawo do co najmniej 3 zakupów w skali miesiąca, co w oczywisty sposób nie może uwzględniać ewentualnych nagród uzyskanych w tej postaci. Samo zarządzenie nr (...) Dyrektora Zakładu Karnego w G. z dnia 26 lipca 2017 roku w żaden sposób nie

regulowało właśnie sytuacji sposobu realizacji przez osadzonego prawa do nagrody w postaci dodatkowych zakupów w kantynie. Nie ma zatem podstaw do stawiania powodowi zarzutu postępowania sprzecznego z normami powyższego zarządzenia.

Zdaniem Sądu Rejonowego brak jest podstaw aby zarzucić powodowi niewłaściwe wykonywanie obowiązków które by skutkowały obniżeniem dodatku.

Zgodnie z art. 230 ust. 1 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej funkcjonariusz odpowiada dyscyplinarnie za popełnienie przewinienia dyscyplinarnego polegającego na naruszeniu dyscypliny służbowej lub za czyny sprzeczne ze złożonym ślubowaniem.

2. Naruszenie dyscypliny służbowej stanowi czyn funkcjonariusza popełniony umyślnie lub nieumyślnie polegający na naruszeniu dobrego imienia służby lub na przekroczeniu uprawnień lub niewykonaniu obowiązków wynikających z przepisów prawa lub rozkazów i poleceń wydanych przez przełożonych.

3. Naruszeniem dyscypliny służbowej jest w szczególności:

1) odmowa wykonania albo niewykonanie polecenia lub rozkazu przełożonego bądź organu uprawnionego na podstawie ustawy do wydawania poleceń funkcjonariuszom;

2) zaniechanie czynności służbowej albo wykonanie jej w sposób nieprawidłowy;

3) niehumanitarne traktowanie, uwłaczające godności osób pozbawionych wolności;

4) niedopełnienie obowiązków służbowych albo przekroczenie uprawnień określonych w przepisach prawa;

5) wprowadzenie w błąd przełożonego lub innego funkcjonariusza, jeżeli wyrządziło to lub mogło wyrządzić szkodę służbie lub innej osobie;

6) postępowanie przełożonego przyczyniające się do rozluźnienia dyscypliny służbowej;

7) stawienie się do służby w stanie po użyciu alkoholu lub podobnie działającego środka oraz spożywanie alkoholu lub podobnie działającego środka w czasie służby;

8) utrata służbowej broni palnej, amunicji lub legitymacji służbowej;

9) utrata przedmiotu stanowiącego wyposażenie służbowe, którego wykorzystanie przez osoby nieuprawnione wyrządziło szkodę obywatelowi lub stworzyło zagrożenie dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa powszechnego;

10) utrata dokumentu zawierającego informacje stanowiące tajemnicę państwową lub służbową;

11) nadużycie zajmowanego stanowiska służbowego lub służby dla osiągnięcia korzyści majątkowej lub osobistej;

12) samowolne oddalenie się funkcjonariusza z rejonu zakwaterowania, jeśli pełni służbę w systemie skoszarowanym, a także nieusprawiedliwione opuszczenie lub niestawienie się w miejscu pełnienia służby.

Zgodnie z ust. 6 art. 230 cyt. Ustawy, w przypadku czynu, stanowiącego przewinienie dyscyplinarne mniejszej wagi, przełożony dyscyplinarny, o którym mowa w art. 231, może odstąpić od wszczęcia postępowania i przeprowadzić ze sprawcą przewinienia dyscyplinarnego udokumentowaną rozmowę dyscyplinującą.

Zdaniem Sądu Rejonowego w niniejszej sprawie nie zaistniały okoliczności ze strony powoda, które skutkowałyby obligatoryjnym albo fakultatywnym obniżeniem dodatku służbowego. Jak wynika, bowiem, z zeznań świadków M. D. i A. J., jedyną, przyczyną obniżenia powodowi dodatku służbowego, było właśnie niewłaściwe doprowadzenie skazanego do realizacji nagrody w postaci dodatkowych zakupów, co w ocenie Sądu nie jest naruszeniem obowiązków

przez powoda. A. J. wprost stwierdził, że pozostałe przyczyny, związane z wykonywaniem obowiązków przez powoda, miały charakter jedynie pomocniczy i nie były powodem obniżenia spornego dodatku powodowi a zatem brak podstaw do ich analizy prawnej w ramach niniejszego postępowania. Wskazać również należy, iż gdyby przyczyna obniżenia dodatku służbowego okazała się zasadna to wówczas analiza pozostałych zarzutów wobec powoda mogłaby służyć ewentualnie ocenie zasadności obniżenia dodatku, w określoną kwotę pieniężną. Ponieważ jednak zgodnie z zeznaniami A. J., a więc osoby podejmującej decyzję o obniżeniu dodatku powodowi, jedyną przyczyną było umożliwienie osadzonemu S. realizacji nagrody, w postaci zakupów, niezgodnie z przepisami wewnętrznymi, to analiza innych zarzucanych powodowi okoliczności jest całkowicie zbędna. Nadmienić również należy, iż ostatecznie przyczyna obniżenia dodatku służbowego powodowi została ujawniona dopiero na ostatniej rozprawie w trakcie zeznań A. J., co spowodowało prowadzenie postępowania dowodowego również na pozostałe okoliczności podniesione w odpowiedzi na pozew.

Wobec powyższego, w ocenie Sądu, brak było podstaw zarówno faktycznych jak i prawnych do obniżenia powodowi dodatku służbowego, co skutkowało uwzględnieniem powództwa, w zakresie wyrównania, bezzasadnie obniżonego, dodatku służbowego.

Mając na uwadze powyższe, Sąd uwzględnił powództwo o zapłatę części obniżonego dodatku służbowego za okres od maja 2018 r. do marca 2019 r. w kwotach po 100zł miesięcznie z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia następnego po terminie wypłaty wynagrodzenia powoda zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o służbie więziennej.

W zakresie powództwa o ustalenie nieskuteczności obniżenia dodatku służbowego Sąd oddalił powództwo w tym zakresie uznając, że powód nie miał interesu prawnego w zgłoszeniu takiego roszczenia (art. 189 kpc), który nie został ponadto wykazany w toku niniejszego postępowania.

O kosztach procesu Sąd orzekł w oparciu o art. 100 kpc znosząc je wzajemnie pomiędzy stronami.

W związku z powyższymi ustaleniami na podstawie powołanych przepisów Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł pozwany, działając za pośrednictwem pełnomocnika, zaskarżając przedmiotowy wyrok w części, zasądzającej od pozwanego Zakładu Karnego w G. na rzecz powoda M. R. kwotę 1 100,00 zł tytułem wyrównania bezzasadnie obniżonego dodatku służbowego za okres od maja 2018 roku do marca 2019 roku z ustawowymi odsetkami za opóźnienie dla wskazanych w wyroku kwot, tj. punktu 1 wyroku.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucono naruszenie:

1. przepisów postępowania, które miało wpływ na treść zapadłego rozstrzygnięcia, tj.:

1) art. 67 § 2 kpc. w zw. z art. 199 § 1 pkt 3 k.p.c. poprzez zaniechanie odrzucenia pozwu z powodu braku zdolności sądowej po stronie pozwanej, który to brak nie został uzupełniony przed sądem I Instancji, a w konsekwencji nieważność postępowania na podstawie art. 379 pkt 2 k.p.c.,

2) art. 233 k.p.c.:

- przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego i dokonania jego oceny z pominięciem istotnej części materiału, to jest: zeznań świadków: A. J. (1) i M. D. (1), z których wynika, że powodowi obniżono dodatek służbowy po ostatniej rozmowie dyscyplinującej, jednak biorąc pod uwagę wcześniejszy sposób wykonywania obowiązków przez powoda, w tym dwie poprzednie rozmowy dyscyplinujące, a także w których świadkowie wskazywali na rodzaj i zakres naruszenia obowiązków przez powoda, w szczególności naruszenia przez powoda przepisów Zarządzenia Nr (...) Dyrektora Zakładu Karnego w G. z dnia 26 lipca 2017 roku w sprawie określenia dokumentów inicjujących wydanie osadzonego z oddziału mieszkalnego oraz zasad ewidencjonowania określonych czynności służbowych realizowanych przez funkcjonariuszy w Zakładzie Karnym w G. w zakresie podstaw do wypuszczania skazanych z oddziału mieszkalnego oraz pominięciem dokumentu Zarządzenia Nr (...) Dyrektora Zakładu Karnego w G. z dnia 26 lipca 2017 roku w sprawie określenia dokumentów inicjujących wydanie osadzonego z oddziału mieszkalnego oraz zasad

ewidencjonowania określonych czynności służbowych realizowanych przez funkcjonariuszy w Zakładzie Karnym w G., z którego wynikają podstawy opuszczania oddziału mieszkalnego przez skazanych, oraz dokumentów złożonych przez pozwanego na okoliczność wcześniejszego nieprawidłowego wykonywania obowiązków służbowych przez powoda, odwołań złożonych przez powoda, utrzymania w mocy decyzji Dyrektora Zakładu Karnego w G.. a w konsekwencji błędne ustalenie, że jedynym powodem obniżenia powodowi dodatku służbowego było niewłaściwe doprowadzenie skazanego do realizacji nagrody w postaci dodatkowych zakupów, podczas gdy w zeznaniach świadkowie wskazywali na to że dodatek służbowy obniżono powodowi po ostatniej rozmowie dyscyplinującej, jednak biorąc pod uwagę wcześniejszy sposób wykonywania obowiązków przez powoda, w tym dwie poprzednie rozmowy dyscyplinujące, a także uznanie, że działanie pozwanego nie miało podstaw faktycznych i prawnych i pozwany naruszył przepisy normujące sposób ustalania i wysokość dodatku służbowego, co doprowadziło do zasądzenia na rzecz powoda wskazanych w wyroku kwot.

- przez wyprowadzenie z materiału dowodowego z zeznań świadków A. J. (1) oraz M. D. (1) wniosków z niego niewynikających, że jedynym powodem obniżenia powodowi dodatku służbowego było niewłaściwe doprowadzenie skazanego do realizacji nagrody w postaci dodatkowych zakupów, podczas gdy w zeznaniach świadkowie wskazywali na to że dodatek służbowy obniżono powodowi po ostatniej rozmowie dyscyplinującej, jednak biorąc pod uwagę wcześniejszy sposób wykonywania obowiązków przez powoda, w tym dwie poprzednie rozmowy dyscyplinujące, a w konsekwencji błędne ustalenie przyczyn obniżenia powodowi dodatku służbowego, a także uznanie, że działanie pozwanego nie miało podstaw faktycznych i prawnych i pozwany naruszył przepisy normujące sposób ustalania i wysokość dodatku służbowego, co doprowadziło do zasądzenia na rzecz powoda wskazanych w wyroku kwot.

2. Naruszenie prawa materialnego, tj.:

- art. 58 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 roku o Służbie Więziennej (Dz.U. t.j. 2018, poz. 1542 ze zm.) w zw. z § 4 ust. 2 pkt 2 i § 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 stycznia 2011 r. w sprawie dodatków o charakterze stałym do uposażenia zasadniczego funkcjonariuszy Służby Więziennej (Dz. U. 2016, poz. 2044) w zw. z § 1 ust. Zarządzenia Nr (...) Dyrektora Zakładu Karnego w G. z dnia 26 lipca 2017 roku w sprawie w sprawie określenia dokumentów, inicjujących wydanie osadzonego z oddziału mieszkalnego oraz zasad ewidencjonowania określonych czynności służbowych realizowanych przez funkcjonariuszy w Zakładzie Karnym w G. przez błędną wykładnię, polegającą na przyjęciu, że pozwany naruszył przepisy normujące sposób ustalania i wysokości dodatku służbowego, a działanie pozwanego w zakresie obniżenia powodowi dodatku służbowego nie miało podstaw prawnych i faktycznych.

W oparciu o powyższe pełnomocnik pozwanego wniósł o:

- uchylenie zaskarżonego wyroku i odrzucenie pozwu,

ewentualnie na wypadek uznania przez Sąd, że nie zachodzi podstawa do uchylenia zaskarżonego wyroku i odrzucenia pozwu

- uchylenie wyroku, zniesienie postępowania przed sądem I Instancji w zakresie dotkniętym nieważnością i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I Instancji,

ewentualnie na wypadek nie uwzględnienia przez Sąd zarzutu nieważności postępowania:

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości,

- zasądzenie kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Ponadto pełnomocnik pozwanego wniósł o uzupełnienie i powtórzenie postępowania dowodowego (art. 241 k.p.c w zw. z 382 k.p.c) przez przeprowadzenie dowodu z zeznań świadka A. J. (1) na okoliczność przyczyn obniżenia powodowi dodatku służbowego.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o jej oddalenie jako bezzasadnej, a ponadto, z ostrożności procesowej, na podstawie art. 381 KPC wniósł o wezwanie na świadka R. W. - w czasie analizowanym w powództwie zajmując stanowisko inspektora działu finansowego Zakładu Karnego w G., w celu wykazania braku możliwości realizacji osadzonemu przez dział finansowy nagrody w postaci dodatkowych zakupów w sposób opisany w apelacji. Wskazana funkcjonariusz nie była wzywana na świadka w postępowaniu przed pierwszą instancją, albowiem powód nie przypuszczał, iż Pełnomocnik Pozwanego w apelacji wykaże się brakiem wiedzy, co do sposobu organizacji osadzonym zakupów w kantynie.

Na podstawie art. 383 KPC powód wniósł o zasądzenie od pozwanego Zakładu Karnego w G. na rzecz powoda 300,00 zł (trzysta złotych) tytułem wyrównania bezzasadnie obniżonego dodatku służbowego za okres od kwietnia 2019 roku do czerwca 2019 roku z ustawowymi odsetkami za opóźnienie dla kwot: 100,00zł (sto złotych) od dnia 02 kwietnia 2019 roku do dnia zapłaty, 100,00zł (sto złotych) od dnia 06 maja 2019 roku do dnia zapłaty, 100,00zł (sto złotych) od dnia 04 czerwca 2019 roku do dnia zapłaty.

Na rozprawie w dniu 3 października 2019 r. Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił wnioski dowodowe pełnomocników stron uznając je za bezprzedmiotowe w niniejszej sprawie.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej była zasadna w zakresie zarzutu nieważności postępowania z uwagi na brak zdolności sądowej po stronie pozwanego Zakładu Karnego w G..

W sprawie zachodzi nieważność postępowania, gdyż strona pozwana nie miała zdolności sądowej (**art. 379 pkt 2 k.p.c.**). Brak zdolności sądowej strony, powodował konieczność odrzucenia pozwu, jako że brak ten nie mógł być uzupełniony, zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego (**art. 199 § 1 pkt 3 i § 2 k.p.c. w związku z art. 70 i art. 71 k.p.c.**).

Wskazać należy, że zgodnie z przyjętą linią orzecniczą Sądu Najwyższego (vide uchwała SN z 13 sierpnia 2013 r. III PZP 5/13, wyrok SN z 20 grudnia 2013 r., II PK 86/13) funkcjonariusz Służby Więziennej nie jest pracownikiem w rozumieniu przepisów Kodeksu pracy. Wykonuje on, bowiem, swoje obowiązki w oparciu o służbowy stosunek zatrudnienia o charakterze administracyjnoprawnym. Natomiast zakłady karne, pomimo, że są jednostkami organizacyjnymi Służby Więziennej, a ich dyrektorzy posiadają niektóre uprawnienia charakterystyczne dla reprezentantów pracodawców nie są pracodawcami w rozumieniu art. 3 k.p. i artykuł ten nie będzie miał zastosowania przy określeniu strony pozwanej. Zakłady karne, pomimo wyodrębnienia organizacyjnego, nie mają samodzielności finansowej. Dyrektor Generalny ma także wiele uprawnień, związanych ze stosunkiem służbowym funkcjonariuszy, które wynikają np. z art. 10 i 11, czy 69 ustawy. Dyrektor zakładu karnego nie ma więc pełnej samodzielności w zakresie kształtowania stosunku służbowego funkcjonariuszy. Na tej podstawie należało uznać, że zdolność sądowa przysługuje, zgodnie z art. 67 § 2 k.p.c., Skarbowi Państwa, reprezentowanemu przez organ jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, lub organ jednostki nadrzędnej. Jak bowiem stanowi wskazany artykuł, za Skarb Państwa podejmuje czynności procesowe organ państwowej jednostki organizacyjnej, z której działalnością, wiąże się dochodzone roszczenie lub organ jednostki nadrzędnej. W zakresie określonym odrębną ustawą, za Skarb Państwa czynności procesowe podejmuje, Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa.

Podkreślić także należy, że Sąd Najwyższy, w wyroku z dnia 2.04.2014r., III PK 85/13 (Lex nr 1480302) wskazał, że w przypadku, gdy powód, będący funkcjonariuszem służby więziennej wytoczył powództwo przeciwko Zakładowi Karnemu, który nie ma zdolności sądowej, a nie przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu, pozew podlegał odrzuceniu, albowiem w sprawie zachodzi nieważność postępowania, gdyż strona pozwana nie miała zdolności sądowej (**art. 379 pkt 2 k.p.c.**). W konsekwencji SN stwierdził, że brak zdolności sądowej strony pozwanej – pracodawcy, powodował konieczność odrzucenia pozwu, jako że brak ten, nie mógł być uzupełniony, zgodnie z przepisami Kodeksu postępowania cywilnego (**art. 199 § 1 pkt 3 i § 2 k.p.c. w związku z art. 70 i art. 71 k.p.c.**).

W ocenie Sądu, nie ulega wątpliwości, że sprawy o roszczenia ze stosunku służbowego funkcjonariuszy, zgodnie z art. 1 k.p.c., są sprawami cywilnymi, w znaczeniu procesowym, a nie materialnym. Nie są, bowiem, sprawami ze stosunku pracy, tylko innymi sprawami, do których stosuje się przepisy tego Kodeksu z mocy ustaw szczególnych. Zastosowanie znajdują więc przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu prawa pracy. Nie wynika jednak z tego, że, w tym przypadku, zawsze znajduje zastosowanie przepis art. 460 § 1 k.p.c., zgodnie z którym zdolność sądową i procesową ma także pracodawca, chociażby nie posiadał osobowości prawnej, a, w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych, zdolność tę ma organ rentowy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 czerwca 2009 r. I PK 226/2008 OSNP 2011/3-4 poz. 33). Pomimo bowiem, że zakłady karne są jednostkami organizacyjnymi Służby Więziennej, a ich dyrektorzy posiadają niektóre uprawnienia charakterystyczne dla reprezentantów pracodawców, nie można przyjąć, że zakład karny jest pracodawcą w rozumieniu art. 3 k.p. Przede wszystkim, funkcjonariusz wykonuje swoje obowiązki w oparciu o służbowy stosunek zatrudnienia, o charakterze administracyjnoprawnym. Nie jest, więc, pracownikiem. Zakłady karne, pomimo wyodrębnienia organizacyjnego, nie mają samodzielności finansowej. Dyrektor Generalny ma także wiele uprawnień, związanych ze stosunkiem służbowym funkcjonariuszy, które wynikają np. z art. 10 i 11, czy 69 ustawy. Dyrektor zakładu karnego nie ma, więc, pełnej samodzielności w zakresie kształtowania stosunku służbowego funkcjonariuszy. Na tej podstawie należało uznać, że zdolność sądowa przysługuje, **zgodnie z art. 67 § 2 k.p.c., Skarbowi Państwa** reprezentowanemu przez organ jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie lub organ jednostki nadrzędnej.

Ponieważ powód wytoczył powództwo przeciwko Zakładowi Karnemu w G. , który - jak wykazano - nie ma zdolności sądowej, a nie przeciwko Skarbowi Państwa - Zakładowi Karnemu w G. , pozew podlegał odrzuceniu. Z uwagi na powyższe, Sąd Okręgowy, jednocześnie, uchylił się od rozpoznania pozostałych zarzutów apelacji.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy na podstawie **art. 386 § 3 k.p.c.** uchylił zaskarżony wyrok i odrzucił pozew.

O kosztach postępowania za obie instancje orzeczono na podstawie o art. 98 k.p.c. i § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z ust.3 w zw. z § 9 ust.1 pkt 1 oraz § 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tj. Dz. U. Nr 2019 r., poz.265).

Zofia Falkowska I. B. K.